

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku J. s.c.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
z udziałem zainteresowanych: L. K., M. M., Z. G., W. B., M. S. i A. C.
o ubezpieczenie społeczne i składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 sierpnia 2015 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku J. s.c. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. z udziałem zainteresowanych: L. K., M. M., Z. G., W. B., M. S. i A. C. – oddalił apelację J. s.c. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. akt VI U (...), oddalającego odwołania wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 9 kwietnia 2013 r. stwierdzających, że zainteresowani jako osoby wykonujące pracę u wnioskodawcy na podstawie umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem Cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w

okresach wskazanych w decyzjach, z podstawą wymiaru składek ustaloną w tych decyzjach.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.): a) czy umowa, w której przedmiotem świadczenia jednej ze stron jest osiągnięcie określonego rezultatu, nie mającego jednak cech oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 Kodeksu cywilnego, może być zakwalifikowana do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami i do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 Kodeksu cywilnego), czy też w świetle treści art. 353¹ Kodeksu cywilnego może ona zostać uznana za umowę nienazwaną, która tak dalece przypomina umowę nazwaną - umowę o dzieło, że należy do niej, w kwestiach nieuregulowanych, stosować przepisy Kodeksu cywilnego o umowie o dzieło, a w konsekwencji nie może być ona uznana za umowę o świadczenie usług, b) czy, w przypadku uznania, że umowa, w której przedmiotem świadczenia jednej ze stron jest osiągnięcie określonego rezultatu, nie mającego jednak cech oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 Kodeksu cywilnego jest umową nienazwaną, która tak dalece przypomina umowę nazwaną - umowę o dzieło, że należy do niej, w kwestiach nieuregulowanych stosować przepisy Kodeksu cywilnego o umowie o dzieło, to umowa taka w świetle treści art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.) stanowi tytuł do objęcia ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym oraz wypadkowym.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna strony odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne

zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej

odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej przedstawione w uzasadnieniu wniosku kwestie sprowadza do ogólnikowych pytań – brakuje odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że w sprawie rzeczywiście występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Uzasadnienie wniosku nie uwzględnia w swojej konstrukcji stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w zakresie oceny spornej kwestii przedstawionej szeroko w jego uzasadnieniu co do kwalifikacji charakteru prawnego umów zawartych przez płatnika z zainteresowanymi. Sąd drugiej instancji na podstawie treści spornych umów „o dzieło”, zeznań wskazanych świadków ustalił, że strony przedmiotowych umów, pomimo nazwania ich umowami „o dzieło”, nie sprecyzowały w sposób zindywidualizowany konkretnego dzieła, a jedynie czynnościowo określiły prace, których przedmiot był precyzowany na bieżąco w trakcie ich wykonywania. Czynności będące przedmiotem spornych umów nie są czynnościami przynoszącymi konkretny rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określają tego sporne umowy – jaki rezultat

materialny (rzecz czy zespół rzeczy) lub niematerialny - miałby powstać w efekcie wykonywania tychże czynności (co miałyby stanowić dzieło). Sąd zwrócił uwagę na brak protokołów odbioru wykonania poszczególnych umówionych prac, których treść wskazywałaby na szczegółową weryfikację umówionego „dzieła”, a zawarte w rachunkach wystawionych do kwestionowanych umów stwierdzenie wykonawcy, że „(...) wymienione powyżej prace wykonałem osobiście poza obowiązującym czasem pracy wynikającym z umowy o pracę” nie jest dowodem osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu. W odniesieniu do umówionych prac, które wykonywali zainteresowani, nie sposób mówić o stworzeniu wyodrębnionego dzieła jako procesie pracy o możliwym do określenia momencie początkowym i końcowym, polegającym na stworzeniu lub przetworzeniu dzieła do takiej postaci, w jakiej poprzednio nie istniało, ponieważ stanowiły one jedynie pewien etap prac remontowo-budowlanych wykonywanych przez spółkę. W ramach umówionych prac zainteresowani wykonywali czynności tego samego rodzaju, wielokrotnie powtarzające się, co z prawnego punktu widzenia świadczy o tym, że łączące ich ze Spółką umowy „o dzieło” dotyczyły starannego wykonania usług, nie zaś osiągnięcia określonych rezultatów.

Sąd drugiej instancji uznał, że zainteresowanych w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami w istocie łączyły ze Spółką umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a nie umowy o dzieło – w konsekwencji w odniesieniu do nich zachodziły w tych okresach przesłanki z art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 9 ust. 4 lit. a i art. 12 ust. 1 w związku z art. 13 pkt 2 ustawy systemowej do ich objęcia, z tytułu wykonywania tych umów, obowiązkowo ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym. Wobec spełniania warunków do objęcia zainteresowanych obowiązkowo ubezpieczeniami społecznymi w okresach wymienionych w zaskarżonych decyzjach z tytułu wykonywania umów o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, podlegają oni obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego w tych okresach na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie II UK 518/15 oddalił skargę kasacyjną Zakładu Handlu i Usług J. s.c. w podobnej sprawie.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.